

Njaa ilivyoathiri Msumbiji

Mzalendo

27/3/88 p.2

KATIKA eneo la Casa nchini Msumbiji, ilitua ndege moja aina ya Dakota DC-3. Ikiwa bado imesimama huku ikiwa imezingirwa na askari wa Jeshi la Msumbiji, walionekana wafanyakazi wake wakishusha magunia 30 ya maharage yaliyosalia ambayo yalitoka Marekani.

Ghafla, watoto wengi ambao wanakabiliwa na utapiamlo, wakiirupuka na kuwapa nyasa askari wale hadi kwenye ndege hiyo. Wengine wakiwa wamepiga

JITHADA za kuwapatia chakula wananchi wa Msumbiji hasa sehemu zile zilizozithiriwa vibaya na ukame pamoja na vita zinazoteleza kila kunapopambazuka. Kwa kuwa wananchi wengi hasa wale wanaozihama sehemu zao kwa kuhofia uvamizi wa magaidi wa MNR huwa wamejiha maporini muda mrefu bila chakula pindi wanapofikishiwa vyakula; kila mmoja hujitahidi kupata cho chote kutuliza njaa. Makala hii ya REUTER inaeleza hali inavyokuwa wakati wananchi hao wanapofikishiwa chakula.

magoti, waliikuwa kwa haraka wakiokota punje zilizokuwa zinamwagika kutoka magunia yale

na kuti mifukoni mwao, wengine kuokotea kwenye mashati na maguni waliyokuwa wamevaa.

Wale walioshindwa kuingia ndani ya ndege ile, waliokota punje zile zilizoanguka chini karibu na ndege hadi askari wale walijawamuru kuondoka.

Fukio la namna hii hutokea kila siku nchini Msumbiji ambako vita vya wenyewe kwa wenyewe vilivyochukua muda wa miaka kumi sasa, vimeifanya miji na vijiji vya nchi hiyo kuwa vituo vya kutoa vyakula kwa mamilioni ya wananchi wanaokabiliwa na njaa kutokana na uvamizi wa magaidi wa MNR.

"Vita vimekuwa vita kuhusu chakula," alisema rubani Hennie Delport ambaye kazi yake ni kupoleka vyakula kama vile maharage, mahindi na mafuta katika maeneo yenye vita ambayo yanakabiliwa na baa kubwa la njaa katika majimbo yaliyoko katikati ya Msumbiji.

Uvamizi wa magaidi wa Msumbiji (MNR) umesababisha wananchi wa nchi hiyo wapatao milioni 15 kuhama maskani yao na kukinbilika sehemu zenye usalama zinazoshirikiwa na majeshi ya serikali kama vile sehemu za Caia na Casa Banana katika majimbo ya Sofala na Morrumbala na Mocuba katika jimbo la Zambezia.

Wakimbizi na maofisa wa misaada wanasema kwamba utafutaji wa chakula hivi sasa ni moja ya mashambulizi makubwa yanayofanywa na magaidi wa MNR ambao serikali inayoitia majambazi.

MAGAIIDI TAABUNI

Makamanda wa jeshi wanasema kwamba magaidi wa MNR hawako katika hali nzuri kiafya kama wananchi wenyewe wanaotababishwa kwani hata wao wanakabiliwa na upungufu mkubwa wa chakula na wana njaa.

Baadhi yao wanaelezewa kwamba wamekuwa wakivamia sehemu za vijijini katikati ya Msumbiji na kuwatimua wakulima kutoka majumbani mwao na kuiba mahindi yao, mtama na mboga. Makundi makubwa huvamia miji na kuvunja maghala ya vyakula.

"Majambazi hayo huchukua vyakula vyeti na kuku zetu," anasema Paulino Lopes ambaye mwezi Januari mwaka huo alitoroka na mkewe na watoto kutoka kijijini kwenda katika mji wa Caia.

Karibu na Mto Zambezi, kilomita 50 toka Kaskazini Magharibi mwa Caia, jeshi la MNR waki mbili zilipitia iliuteka mji wa Sena kwa mara ya pili katika muda wa miezi mitatu.

"Sababu iliyowafanya wakaivamia Sena ni kutokuwa na chakula... walisikia ndege za misaada ya chakula zimekuja na hivyo wakavamia," alisema Harlan Hale wa shirika linalotoa misaada ya ubunge ambalo linashirikiana na Serikali. Hale baji kama misaada ya chakula wanaokabiliwa na njaa, wakiwa wanaandwa na majambazi

Serikali katika vibanda au kwenye maghala yaliyoharibiwa na magaidi, huwa wanakula majani ya maboga pamoja na mabua ya mahindi wakati wanapokuwa wakisubiri ndege zinazoteleza vyakula vya misaada kuwasili.

Mashirika ya kimataifa yanakadiriya kwamba karibu wananchi milioni 6.5 wa Msumbiji, ambao ni nusu ya wananchi wote nchini humo, wanakabiliwa chakula cha misaada kutoka Nje. Mwito wa kimataifa uliotolewa mwaka jana kuhusu misaada ya chakula ilisaidia kupatikana kwa jina ya dola za Marekani milioni 31 kwa ajili ya misaada ya dhana na Umoja wa Mataifa umatarajia kutoa pia mwito wa aina hiyo kwa mwaka huu wa 1988.

MISAADA

Pamoja na jitihada hizo za misaada kwa wenyewe njaa, maofisa wanasema kwamba siyo chakula cha kutosha kinachopeleka aidha kwa magari au ndege kwenye miji yenye wakimbizi ambayo inalindwa na majeshi ya Serikali. Mashambulizi ya MNR kwenye barabara na kwenye njia za reli na uchache wa magari ya kusafirisha chakula ni moja ya sababu kubwa zinazosababishwa kucheleweshwa kwa vyakula.

Katika eneo la Casa Banana, ambacho kilikuwa kituo cha zamani cha MNR lakini sasa kinashikiliwa na majeshi ya Zimbabwe, njaa ni kitu cha kudumu kwa wakimbizi wapatao 8,000.

Kando ya vibanda vilivyoezeka vyo vyo, wanaonekana watoto waliodhoofika na kupoteza maumbao yao, wazee wanawake na wanaume wakiwa wamevalia vipande vya magunia na nguo kuukuu, wengine wakikabiliwa na utapiamlo, malaria na kuharisha.

Maofisa wa afya wanasema kwamba karibu asilimia 40 ya wakazi wa Casa Banana wanakabiliwa na utapiamlo usiotibika kwa urahisi. Maofisa wa misaada nao wanasema kwamba kutolewa kwa misaada kulisababishwa na vita vya karibu nchi nzima na kwamba kutokuwepo kwa chakula siyo tatizo peke yake.

"Unaweza kutupa mshale katika sehemu yote ile kwenye ramani ya nchi ya Msumbiji na kugundua maafa," anasema Sheila Gothmann. Miji pamoja na vituo vya wakimbizi, hata katika maeneo yaliyotangazwa kwamba hakuna hujuma za magaidi, zinakabiliwa na upungufu mkubwa wa madawa, nguo, mbegu na zana za kilimo.

Tome, ambako ni makazi ya watu wapatao 13,000 katika wilaya ya Funhalouro jimbo la Inhambane, kumekuwa hakuna uvamizi wa magaidi tangu kati ya mwaka jana. "Lakini hatuna hata gari moja, hakuna mbegu za kwa ajili ya kupanda na upo uhaba wa madawa na watu wengi hawana nguo za kuvaa," Reginold Nhachale, ambaye ni kiongozi wa sehemu hiyo anasema.

Hata kituo cha Afya cha Tome, ambacho kimejengwa ovyo tu kwa kusiliwa kwa udongo, hakika hata muuguzi mmoja, hakuna vitanda, shuka, benedeji au sabuni, dawa zilizopo ni kopo tu la dawa aina ya Aspirin na vidonge 2,000 vya kutibu Malaria. Kutokana na kutokuwepo kwa mbegu kwa ajili ya kupanda kama vile za mahindi na mtama, matunda aina ya mango, mti wa majambazi, ndichu chakula cha kutosha wakazi wa sehemu hiyo.